

Liikuntapaikkojen ja virkistysalueiden ylläpito Pudasjärvellä

YHTV 14.05.2025 § 27
4146/10.03.01.01/2025

Valmistelija

Tekninen johtaja Janne Karhu, 040 544 3219
Ympäristötyönjohtaja Tuomo Jokikokko

Pudasjärven kaupungilla on mittava määrä erilaisia liikuntapaikkoja, reittejä ja yleisiä käyttöalueita kuten puistoja ja leikkikenttiä. Pudasjärvellä on myös reittejä ja taukopaikkoja joiden rakentamisesta ja ylläpidosta vastaa esimerkiksi Metsähallitus tai kyläyhdistykset joko itsenäisesti tai yhteistyössä kaupungin kanssa.

Kaupungin ylläpitämien liikuntapaikkojen kuvauksia on kerrottu Pudasjärven kaupungin internetsivuilla

[Ulkoliikuntapaikat - Pudasjärvi](#)

[Luonnon virkistyskäyttö - Pudasjärvi](#)

Ulkoilukohteita on kuvattu laajemmin infokarttapalvelussa, jossa voi valita näkyville haluamansa tarkasteltavan kohteen.

<https://www.infogis.fi/pudasjarvi/?link=K7YXnUQeNP>

Pääosaa kaupungin taajaman liikuntapaikoista ylläpidetään ulkoalueiden kunnossapidon palvelusopimuksen puitteissa. Palvelusopimus on voimassa 10/2023-09/2026 ja siihen sisältyy kahden vuoden optiomahdollisuus. Palvelu-urakoitsijana toimii Kuljetuspudas Oy. Liikuntapaikkoja koskevan sopimuksen arvo on noin 300 000 euroa vuodessa.

Sopimus on laaja, sen kattaessa taajaman ympäristössä Suojalinnan urheilukentän, kaksi tekonurmikenttää, liikennepuiston, skeittiparkin, leikkipaikat ja lähiliikuntapuistot, kalastuslaiturit, uimarannat, luistelukentät ja kaukalon, hiihtoladut, talviuintipaikan, kuntoradat sekä moottorikelkkaurapohjien ja rakenteiden huoltoa.

Ensimmäisen optiokauden (10/2026-09/2027) käyttämisestä tulee ilmoittaa urakoitsijalle viimeistään 4 kuukautta ennen sopimuksen päättymistä, eli 05/2026 mennessä. Kumminkin, talousarviovuoden 2026 laadinta käynnistyy jo lähiaikoina, joten päätöstä urakan jatkamisesta on syytä harkita jo kuluvan vuoden aikana.

Osana kaupungin sopeuttamistoimenpiteitä 2025-2028 (talousarvio 2025, s.54 käyttötalouden sopeuttaminen) on päätetty, että Liikuntapaikkoja vähennetään ja/tai urheilukentän aukioloaikoja ja/tai kenttäpalveluita vähennetään v. 2025 aikana siten, että saavutetaan 42300 € vuotuiset säästöt. Käytännössä tämä toimenpide tarkoittaa taajaman hiihtolatuja on vähennetty noin 10% (41,3 - 5,5km), toinen luistelukaukalo ja yksi luistelukenttä on (jää 1+3), 2 leikkikenttää suljetaan (jää 4 leikkikenttää + 2 lähiliikuntapuistoa) ja isona toimenpiteenä Suojalinnan urheilukentän kenttäpalveluita vähennetään ja aukioloaikaa supistetaan. Palvelutason heikennykset herättävät kuntalaisten keskuudessa ihmettelyä ja ymmärrettävää harmitusta, jotka poikivat myös asiakaspalautteita, kysymyksiä ja aloitteita kaupungille. Toiminnan muutokset haastavat kaupunkia miettimään ajantasaista ja selkeää viestintää, jotta muutosten syyt ja perusteet tulevat kuntalaisille selviksi.

Palvelusopimuksessa on mahdollista sopeuttaa ylläpidon ja kohteiden määrää palvelutarpeen mukaan. Tiettyjen palveluiden käyttämäärän

vähentäminen sekä talousarviomäärärahat ohjaavat tuotettavien palveluiden toteuttamista. Toistaiseksi ei ole tunnistettu syitä, miksi kunnossapitotoimintaa ei voitaisi jatkaa nykyisen palvelusopimuksen puitteissa. Merkittävät vähennykset palveluiden tuottamisessa voivat kumminkin johtaa tarpeeseen käynnistää palvelusopimuksen uudistaminen muutosten ilmetessä.

Pudasjärven muilla kylillä kaupungin muut palvelusopimuskumppanit ylläpitävät vähäisissä määrin ensisijaisesti koulutoiminnan edellyttämiä hiihtolatuja ja luistelukenttiä. Palvelusopimusjärjestelyt vaihtelevat kylittäin, kunkin alueen kiinteistöhoito- ja ulkoalueiden kunnossapidon palvelu-urakoitsijoiden tarjoamien mahdollisuuksien mukaan. Toistaiseksi kyläkoulujen ulkoliikunta-alueiden järjestämisvastuu on ollut tilapalveluilla, poiketen muista ulkoliikunta-alueista, joiden järjestämisvastuu on yhdyskuntateknisien palveluiden liikuntapaikat yksikössä.

Muutamissa kohteissa retkeilyä tukevia palveluita ylläpidetään kyläyhdistysten kanssa solmituilla kummisopimuksilla, kuten Villenpirtin autiotupa sekä Linattijärven rantautumispaikka. Kummisopimuksissa kohteen kunnossapito ja ylläpitovastuu on jaettu kaupungin ja kummin kesken. Kummitoiminnasta ei makseta erillisiä korvauksia.

Kyläyhdistykset myös rakentavat ja ylläpitävät omia retkeilyreittejä ja rakenteita kuten esimerkiksi Kupson Kutsu- retkeilyreitti Jaurakkajärvellä sekä Juutislammen luontopolku Sarakylässä. Myös talviaikaisten hiihtolatuja ylläpito talkoovoimin on kylillä yleistä. Yhdistykset voivat hakea toimiintaansa kaupungin myöntämiä yhteisöllisiä avustuksia ja Leader rahoitukset ovat olleet erittäin hyödyllisiä kylien kohteiden rakentamisessa ja kehittämisessä.

Etäisempiä kaupungin kunnossapidossa olevia retkeilypalvelukohteita kuten vesiretkeilyreittien rantautumispaikkoja, eräitä laavuja ja tupia ylläpidetään toistaiseksi osittain kaupungin omana työnä ja tapauskohtaisten ostopalveluiden avulla. Aikaisempina vuosina käytössä olleet työllistettyjen remonttiryhmä sekä erillishankintana kilpailutettu työllistettyjen metsätyöryhmä oli kohteiden ylläpitotoiminnassa isoksi avuksi, mutta työllisyystoiminnan muutosten myötä näitä ryhmiä ei ole toistaiseksi käytettävissä. Selvitetävänä on korvaava riittävän yksinkertainen ja kustannustehokas korvaava malli hajakohteiden ylläpitämiseksi.

Valtion tuottavuusohjelman mukaiset leikkaukset pienentävät vuodesta 2027 alkaen Metsähallituksen Luontopalvelujen rahoitusta noin 4,4 miljoonaa euroa vuoden 2024 tasosta valtakunnallisesti. Ensisijaisesti Metsähallitus etsii säästöjä 2400 omistamansa rakennuksen kustannuksista. Useiden luontokeskuksien osalta Metsähallitus etsii kuntia tai paikallisia toimijoita ottamaan vastuun kiinteistöistä ja niissä tarjottavista palveluista, siirtyessään enenemissä määrin verkossa ja etänä tehtävään digitaaliseen palveluntarjontaan. Kiinteistösäästöjen tavoitteena on pyrkiä turvaamaan ydintehtäviä eli valtion suojelualuiden hoitoon sekä retkeilymahdollisuuksien tarjoamiseen. Toimenpiteillä voi olla vaikutusta myös Metsähallituksen Pudasjärvellä tarjoamiin luonto- ja retkeilypalveluihin.

Kaupunki tekee yhteistyötä Pudasjärven kelkkaurapooli Ry:n sekä Syötteen latupooli Ry:n kanssa.

Syötteen Latupooli Ry (1993) vastaa Syötteen alueen maastohiihtolatujen ja talvipyöräilyreittien talviaikaisen kunnossapidon järjestämisestä sekä mm. latuvaloverkon sähkökustannuksista. Latupooliin muodostavat poolisopimuksen allekirjoittaneet tahot kuten kaupunki ja alueen yrittäjät. Latupoolin päätösvaltaa käyttää yleisen kokouksen päättämä Latupoolin hallitus. Latupoolisopimus päivitetään vuosittain. Pudasjärven kaupunki osallistuu toimintaan maksuosuudellaan (39 840€ 2025 alv.0%) ja esittää yhtä edustajaa yleisessä kokouksessa valittavaksi latupoolin hallitukseen. Toiminnallisilta osin kaupunki ylläpitää latupohjia sopimusalueilla sekä hallinnoimillaan alueilla latuverkoston reittirakenteita, opasteita ja osaa latuvaloista. Latupoolin liikevaihto on noin 200 000€ (alv0%) vuodessa.

Pudasjärven Kelkkaurapooli Ry on perustettu 2009 edistämään alueen moottorikelkkailua ja sen edellytyksiä. Kelkkaurapooliin muodostavat poolisopimuksen allekirjoittaneet tahot kuten kaupunki ja alueen yrittäjät. Kelkkaurapoolin päätösvaltaa käyttää yleisen kokouksen valitsema hallitus.

Kelkkaurapoolin tehtävänä on vastata Pudasjärven kelkkareittien ja -urien talviaikaisesta kunnossapidosta. Poolin hallitus laatii vuosittain kunnossapito-ohjelman joka perustuu käytettävissä olevaan rahoitukseen. Kelkkaurapooli kilpailuttaa ja hankkii reittien ylläpitoon hoitosopimuksen. Pudasjärven kaupunki osallistuu poolitoimintaan maksuosuudellaan (8940€ 2025 alv.0%) ja esittää yhtä edustajaa yleisessä kokouksessa valittavaksi kelkkaurapoolin hallitukseen. Toiminnallisilta osin kaupunki ylläpitää reittipohjia sopimusalueilla sekä hallinnoimillaan alueilla kelkkauraverkoston reittirakenteita ja opasteita. Kelkkaurapoolin liikevaihto on noin 30 000€ (alv.0%) vuodessa. Vapaa-ajan palvelujen asiakasturvallisuutta koskeva lainsäädäntö on uudistunut. Laki kulutuspalvelujen turvallisuudesta (185/2025) tuli voimaan 5.5.2025 ja se korvaa palvelujen turvallisuuden osalta aiemman kuluttajaturvallisuuslain (920/2011). Laki koskee yksityiseen kulutukseen tarkoitettujen palvelujen turvallisuutta siltä osin kuin erityissääntelyä ei ole. Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi liikunta-, urheilu- ja hyvinvointipalvelut sekä luonto-, elämys- ja ohjelmapalvelut, tapahtumat ja muut vastaavat vapaa-ajan palvelut.

Palveluntarjoajan turvallisuustyölle asetut velvollisuudet on kirjattu uuteen lakiin aiempaa selkeämmin. Velvollisuuksissa painotetaan ennakoivaa vaarojen tunnistamista, turvallisuuden jatkuvaa seurantaa ja parantamista sekä palveluntarjoajan turvallisuustyön dokumentointia hänelle tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Uuden lain myötä dokumentointivelvollisuus koskee kaikkia vapaa-ajan palveluita tarjoavia tahoja. Turvallisuudokumenttien tekemiseen on 6 kuukauden siirtymäaika lain voimaantulosta niille palveluntarjoajille, joilta aiempi kuluttajaturvallisuuslaki ei edellyttänyt turvallisuusasiakirjaa. Palvelun käyttäjien turvallisuuden näkökulmasta lakiuudistus ei aiheuta merkittäviä muutoksia. Palvelujen turvallisuuden varmistaminen on palveluntarjoajan tehtävä. Tukes valvoo, että palveluntarjoajat noudattavat lakia, mutta ei ennakko hyväksy palveluita, eikä ole tarkastanut kaikkien palveluntarjoajien toimintaa.

[Uusi laki vapaa-ajan palvelujen turvallisuudesta | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#)

Kulutuspalvelulain tarkoittamia palveluntarjoajia ovat yritykset, yhdistykset, yhteisöt, julkisen sektorin organisaatiot ja yksityishenkilöt, jotka tarjoavat

kulutuspalveluja elinkeinotoiminnassaan, riippumatta siitä ovatko palvelut asiakkaille maksuttomia tai maksullisia.

Esittelijän esitys

Yhteisövaliokunta kuulee esittelyn ja antaa käytävän keskustelun perusteella ohjausesityksen liikuntapaikkojen ja virkistysalueiden ylläpidon resursoinnista talousarviovalmisteluun vuodelle 2026;

1) Ulkoalueiden kunnossapidon palvelusopimuksen jatkaminen optiokaudelle 10/2026-09/2027

2) Ulkoalueiden kunnossapidon palvelusopimuksen palvelusisältö ja mahdolliset lisäsopeutustarpeet

3) Kylien koulujen ulkoliikuntaympäristöjen tavoiteltava palvelutaso

Ohjausesitys

1) Yhteisövaliokunta ohjaa, että Ulkoalueiden kunnossapidon palvelusopimusta jatketaan optiokaudelle 10/2026-09/2027.

2) Ulkoalueiden kunnossapidon palvelusopimuksen palvelusisältö esityksen mukaisesti.

3) Valiokunta pohti mitä mahdollisuuksia kyläyhdistyksillä olisi koulujen ulkoliikuntapaikkojen hoidossa tai luomisessa esimerkiksi yhteisöllisten avusten kautta.

Jakelu

Hyvinvointipäällikkö